

Daniel Grade

Hodegeticum Hebraeum, Seu Via Compendiosa, perveniendi ad Notitiam Linguae Sanctae Hebraeae, iuxta ductum Probatissimorum Auctorum ostensa

Gedani: Stollius, 1700

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn791379531>

Druck Freier Zugang

CIC-1702 (15)

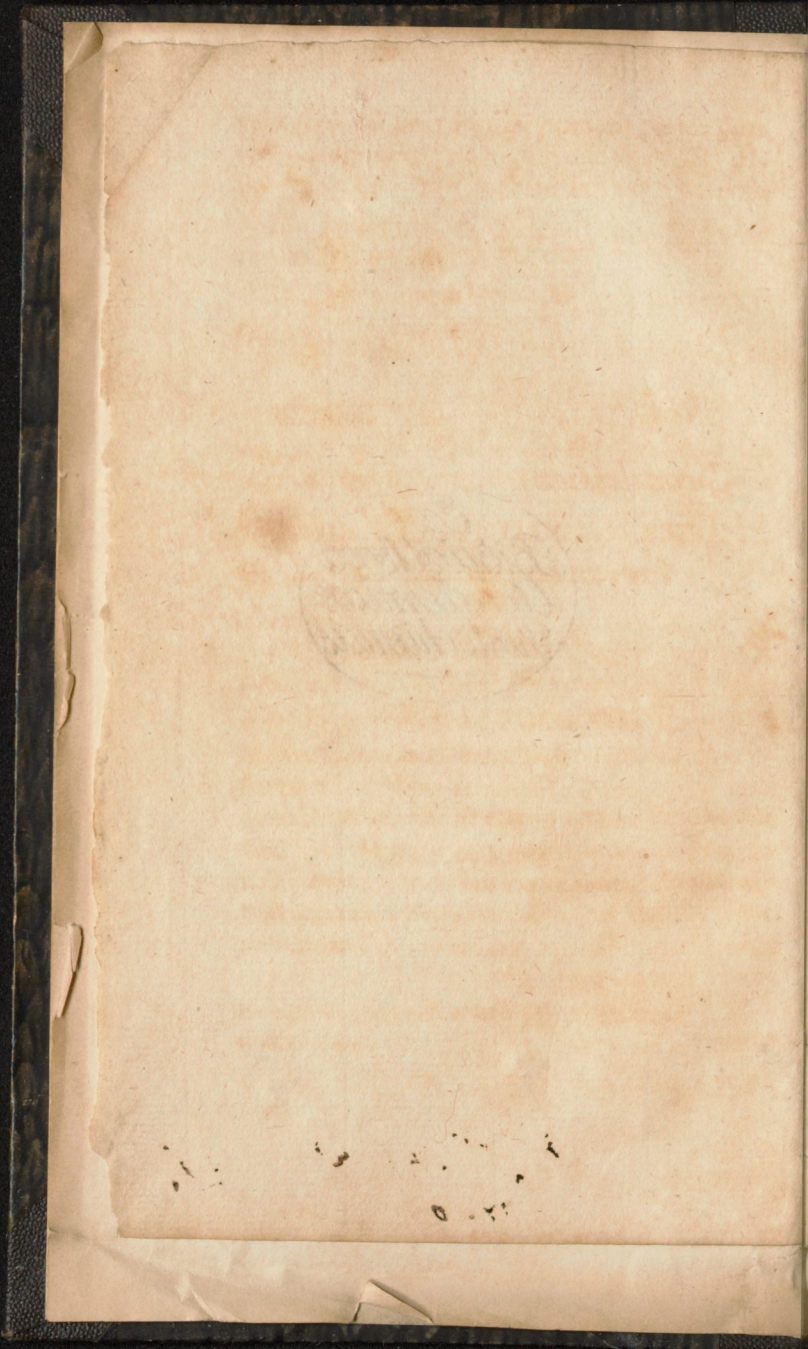
930 (13)

Ex
Bibliotheca
Academica
Rostochensis

(15)

Ex
Bibliotheca
Academiae
Rostochiensis

דבר קצרה

4

**HODEGETICUM
HEBRÆUM,**

Seu

VIA COMPENDIOSA,

pervenienti ad Notitiam

LINGVÆ SANCTÆ HEBRÆÆ,

juxta ductum

PROBATISSIMORUM AUCTORUM

ostensa.

LIBELLUS,

IN USUM ATHENÆI GEDANENSIS

editus,

M. DANIELE GRADIO,

Græcæ & Hebrææ Lingvæ

Professore Publico.

GEDANI,

TYPIS ET SUMTIBUS

JOHANNIS ZACHARIÆ STOLLII,

Ath. Typogr. 1700.

J. Tychsen

8/.

ERASMUS ROTEROL

Epistolarum Lib. II. Ep. X. a Bovillum
col. 100. Edit. Lond. fol.

Non facit Theologum sola Grammatica cognitio. At multo minus Theologum facit ignorata Grammatica: certe conducit ad Theologiae cognitionem hujus disciplinae peritia, officit imperitia.

CASPAR WASERUS,

Profess. Tigurinus,

In Epist. ad Joh. Buxtorffium, Seniore, A.
1610. data:

Sæpenumero miratus sum, & etiamnum miror, immo vehementer lamento, multos non solum parum opera atque cura impendere ei Linguae, (Hebraeae,) sed ad eam etiam nauseare, ut mulieres, quae uterum ferunt: cujus tamen dignitas, antiquitas & utilitas tanta, quanta verbis exprimi nequit.

דרכך יהיה הודיעני
 ארחותיך למדני :

HODEGETICI HEBRÆI

CAPUT I.

De στοιχείοις, seu primis Elementis
 Lingvæ Sanctæ Hebrææ.

Observationes Præliminares.

I. Dicitur primigenia hæc Lingva & Literatura

1. HEBRÆA, ab Hebero, Schelachi filio,
 in cujus familia, (quæ per Pelegum ad
 Abrahamum descendit, Gen. XI.) post
 γλωττισύχουσι ad captivitatem usque
 Babylonicam mansit illibata. Conf.
 Wasmuthi Vindic. p. 89. sqq. it. Pfeiff.
 Critic. S. a. p. 33 — 45.

2. SANCTA, respectu

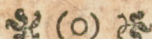
(1. *Ortus*: quia immediate auctorem
 habet DEUM, qui ipsa est *Sanctitas*.

(2. *Usus*:

a.) quia Oracula DEI *sancta* hac
 lingva sunt conscripta, ex-
 ceptis quibusdam pericopis
 capitibusque, in Esra, Jere-
 mia, & Daniele, Chaldaicis.

A 2

b.) quia

- b.) quia profana *sancte*, turpia caste & verecunde profert, & vocabulis obscœnis, quæ a pudoris lege abeunt, vel destituta est, vel non utitur.
- 6.) propter Populum olim *sanctum*, cujus hæc Lingva erat peculium, propter Terram *sanctam*, in qua exercebatur, propter Urbem *sanctam* & Templum *sanctum*, ubi Sacra ea Lingva peragebantur.

Legi hic meretur in Buxtorffii Dissertationibus Philologico-Theologicis prima integra de L. Hebr. Orig. & Antiqu. in specie autem §. 60.

II. Constat

1. LITERIS, quæ omnes sunt Consonæ.
2. PUNCTIS, quorum appellatione (juxta Alting. in Fundam. Punctat. p. 11.) venit, quicquid in Hebræa Scriptura occurrit præter literas: ut sunt Puncta
 - a.) *Vocalia*, quæ vel constant punctis explicitis, proprieque sic dictis, vel nata sunt e punctorum quorundam coalitu.

b.) *Mura*

- b.) *Muta*, vel *Agueilund*, quæ per se quidem sono carent, certis tamen literis impressa pronunciationem variant ac distinguunt: qualia sunt punctum dextrum sinistrumque in penultima Alphabeti litera, it. Dagesch & Mappik.
- c.) *Prosodica*, (ut Helvicus vocat Institut. C. 2.) seu *Accentus*.
- d.) *Critica*, seu notæ Masoretarum, ad Crisin sacram pertinentes. Alting. l. c. p. 34.

Hinc Biblia, punctis hisce instructa, vocari solent Punctata.

SEGMENTUM I.

De Consonantibus.

- I. Hebræi, scribentes legentesque a manu dextra versus sinistram, Consonantes habent XXII. quarum numerus & ordo, aliquot & Versibus (in Masora, i. e. notis Criticis Bibliorum magnorum, ad Ezech. XXXVIII. 12. enumeratis,) & Psalmis Alphabeticis (ex. gr. Ps. CXIX.) comprobatur. Sunt autem hujus

	FIGURÆ.	NOMINIS.	POTESTATIS.
Quæ ad distinctionem a rotundiori illa, Judæis Italis, aliisque <i>מגזרין</i> usitata, <i>קראתא</i> diei convexit.	א	Aleph	Spiritus lenis, assumens
	ב	Beth	Bh. sonum appositæ vocalis, pronun-
	ג	Gimel	Gh. ciatur modo ut
	ד	Daleth	Dh. A, modo ut E. &c.
	ה	He	H. Spiritus asper.
	ו	Vau	V.
	ז	Sajin	S leniss.
	ח	Cheth	CH. aliis HH. Spi-
	ט	Teth	T. (tus asperior.
	י	Jod	J.
	כ	Caph	Ch.
	ל	Lamed	L. Regina literarum,
	מ	Mem	M. quia supra alias
	נ	Nun	N. prominet.
	ס	Samech	S forte.
	ע	Ajin	Spir. asperrimus, soni
	פ	Pe	Ph. non satis
צ	Zade	Z vel Tz. nobis co-	
ק	Kuph	K. gniti. Cum	
ר	Resch	R. Aleph vul-	
ש	Schin	SCH. go confun-	
ס	Sin	S lene. ditur, ita ut	
ת	Tau	Th. sonus tan-	
			tum adjun-
			ctæ vocalis
			audiri solet.

II. Ratione ORTHOGRAPHIÆ,

1. Ante omnia inter eas literas, quæ *similes ferme ductus* habent, v.g. ב & כ caute est distingvendum, ne quis pro בְּתָר Se-

Sectio, scribat כתר Corona. Cautè etiam observandus situs Puncti in ו, ne quis pro שפרר fregerunt (2. Reg. XI. 18.) scribat שפרר sperarunt (Esth. IX. 1.)

- 2. Omnes Consonæ sunt ἀσύνδετοι (*inconnexiles*,) ita ut quælibet per se sola scribatur. Rabbinì tamen frequenter אל connectunt, h. m. 4 Exempla vide passim in Bibliis non Punctatis Men. Ben. Isr.
- 3. Pleræque sunt æquialtæ, & regulariter, ne ab initio quidem libri, vel periodi, una major altera adhibetur. Dantur quidem in Codice sacro literæ, extra communem usum, vel *Majuscule*, (Deut. VI. 4.) vel *Minuscule*, (Gen. II 4.) it. *inverse* (Num. X. 35.) & *suspense* (Jud. XVIII. 30;) sed de his lubet audire Buxtorffium, qui Tiberiadis, seu Commentarii Masoretici Capitibus 14. & 15. juxta seriem Alphabeticam eas explicans: *Causæ, inquit, hujus diversitatis, non est dubium, quin priscis illis Sapientibus dignæ & justæ fuerint, sed quas exilia varia & calamitates gravissima posterorum vel oblivione deleverunt, vel in commenta varia &*

inania mysteria fere converterunt. In genere tamen illa talia monuerunt ad majorem & accuratorem presentis rei considerationem, & arcanum quendam sensum, cujus notitia, orali traditione, propagata inter priscos illos fuit, donec Schola meliores eversa & doctiores fugati, distracti, & penitus tandem sublati fuerunt, ut sic ista doctrina, scripto non comprehensa, tota fere interciderit. Figura tamen ista diversa conservata fuerunt, ceu prisca sapientia eterna monumenta & testimonia. Vid. & C. 16.

4. Quædam sunt *Biformes*, nempe

- a.) *Mediana*, quæ ab initio & in medio dictionis usurpantur.
- b.) *Finale*, voce memoriali, per se alias nihil significante, Camnephez dictæ:

כ מ נ פ צ

ך ם ן ף ץ

Irregulariter in fine adhibetur figura mediana, Neh. II. 13. & vice versa in medio finalis, לְסַרְבֵּה Efa. IX. 7. ad quæ loca v. Pfeiff. in Dub. Vex.

5. Voces sub lineæ finem non dividunt
He-

Hebræi, apposito divisionis signo, sed vel hisce *Dilatatis*,

Ⲛ ⲛ ⲛ ⲛ

(quibus nonnulli ⲛ addunt,) residuum spatium explent, ornatumque etiam scriptioni conciliant, vel sequentis dictionis unam pluresve literas, (præsertim in MSCis,) sine vocalibus pingunt, quas in altera linea repetitas vocalibus suis animant, ex. gr.

ⲙⲃ ⲛⲓⲛⲁ ⲛⲓⲛⲁ — — —
 — — — — — ⲙⲃⲛⲁ

Ceterum de literis gibbosis, item de currente scriptura, v. Schickh. R. 20. & 28. nec non Wagenseil. Tract. Germ. 1699. in 4. edit. sub Tit. *Belehrung der Jüdisch- teutschen Red- und Schreib-Art* / p. 83. sqq.

III. Ratione POTESTATIS

I. ESSENTIALIS, quædam sunt

a.) *Bifone*, ⲛⲓⲛⲁ, quæ cum puncto ventrali sonant duriuscule, sine illo aspirate; de quibus Segm. III. His addenda ⲙ, quæ pro diverso puncti situ, (in cornu sive dextro, sive sinistro,)

B

diver-

diversum nomen, ac potestatem quoque diversam, sortitur. Videndum igitur, ne quis forsam more Ephratæorum, ש cum ס ex vitio lingvæ confundentium, pro שבֿ'לֶת pronunciet סבֿ'לֶת Jud. XII. 6.

b.) *Quiescentes*, אָהוּרִי, quæ interdum non moventur, i. e. non pronunciantur. De his autem commodius Segm. II. obs. 10.

2. ACCIDENTALIS, omnes usum habent Arithmeticum. Exprimuntur enim iis *Numeri*

a.) *Monadici*, quorum sequens tantum unitate crescit:

9	8	7	6	5	4	3	2	1
ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א

b.) *Denarii*, quorum singuli numero denario crescut:

90	80	70	60	50	40	30	20	10
צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י

c.) *Centenarii*:

400	300	200	100
ת	ש	ר	ק

Reli-

Reliqui:

900 800 700 600 500
 קתת תת תש תר תק Vulgariter.

ץ ף ן ם ך Apud Kabbalistas
 & Masoretas.

d.) Millenarii:

Ⲛ vel Ⲛⲁ 1000.

Ⲛⲓ vel Ⲛⲁ 2000. & sic porro.

e.) Intermedii, qui fiunt combina-
 tione, v. g. denarii cum mona-
 dico, sic, ut major semper præ-
 cedat, h. m. יה 15. pro quo ta-
 men Judæi, (ne sc. profanare vi-
 deantur nomen essentiale Dei יהוה)
 substituunt æquivalentem טו 9 & 6.

De Kabbalistica explicatione vocis e
 numeris, quos juxta valorem
 literarum suarum arithmeticum
 continet, vel per aliam vo-
 cem, quæ in numeris totidem
 continet, præter Pfeiff. Crit. p.
 203. & quos p. 211. inter mul-
 tos alios commendat, Joh. Reuch-
 lini Libros de Arte Kabb. nec non
 Theodorici Hackspan. Exerc. de
 Kabb. Jud. Miscellaneis S. anne-

xam, vide Kabbalæ Denudatæ. Editorem, (Christian. Knorrium de Rosenroth,) part. 1.

IV. Ratione ORGANORUM, prononciationi infervientium, aliæ sunt

1. *Gutturales* אָהַחַע (quarum æmula est ר)
2. *Lingvales* דְּטִלְקַת
3. *Palatina* גִּיבְק
4. *Dentales* וּסְצָרַשׁ
5. *Labiales* בּוּמְקָף

Literæ unius organi facile inter se permutantur, significatione non permutata, ut חָטַף & חֲתַף, rapuit.

V. Ratione Usus ETYMOLOGICI distinguntur in *Radicales* & *Serviles*, de quibus uberius Cap. II.

SEGMENTUM II.

De Vocalibus.

I. Vocales literis, (quibus coævæ sunt,) vel substernuntur, vel inferuntur, una supponitur. Sunt autem

I. PROPRIÆ,

- a.) *Longa*, hujus

FIG.

FIG.	NOM.	POTEST.
⋄	Kametz	A ut ap. Germ. Abend.
⋄	Zere	E Chre.
⋄	Chirek magn.	I Glieder.
⋄	Cholem	O Sohn.
⋄	Schurek	U Schule.

b.) Breves, hujus

FIG.	NOM.	POTEST.
-	Pathach	a ut ap. Germ. Anfang.
⋄	Segol	e vel æ Herz/Lehr.
⋄	Chirek parv.	i Himmel.
⋄	Kametz Chatuph	o Sonne.
⋄	Kybbutz	ü vel y übrig.

2. IMPROPRIÆ, aliis *Brevissima*, hujus!

FIG.	NOM.	POTEST.
⋄	Scheva simplex, ejusq; vicarium, certa conditione,	v e
-	Pathach Genubha	u a
	Schevajim Com- posita, nempe	
⋄	Chateph Pathach	v a u
⋄	Chateph Segol	e vel æ
⋄	Chateph Kamez	o

Raprisime hæc puncta sunt proferenda,
(id enim innuit vox Chateph, ex חֶטֶף ra-
puit,) non autem penitus absorbenda.

- II. In exemplaribus impressis *Num. VII. a v. 19. ad 87.* Vocales, antiquitus adscriptæ, omiffæ sunt, præsertim a Judæis, ob compendium, cum dicta a versu 12. ad 18. deinde undecies repetantur, iisdem terminis terminantibus, variatis modo personarum nominibus. Plura lege ap. Pfeiff. in Dub. Vex. ad h. l.
- III. In lectione inchoandum est *non a vocali, sed a Consona*, quæ cum vocali movetur, ut בַּר *Bar*, filius, non *Abr.* Excip. וְ & וְ quod legitur *O non Vo, U non Vu, & Pathach Genubha*, de quo suo loco.
- IV. Vocalis
1. LONGA per se cum sua Consona absolvit *Syllabam simplicem*, nec constituit *compositam*, per attractionem sequentis literæ, nisi in fine, דָּבָר *da-bhar*, verbum. Pro *brevi* stat attrahens sequentem literam vel per Dagesch forte, יוּלָד *jul-ladh*, natus est, pro יֵלֵד *jyl-ladh*, vel per Scheva quiescens, intercedente accentu, בַּחֲרָתָּ בַּחֲרָתָּ *ba-char-ta*, elegisti. Cum *precedente* tamen *Scheva mobili* componit syllabam, בִּקְשָׁתְּךָ *bekoscht*, in veritate.
 2. BREVIS ordinarie constituit *syllabam*

compositam, attrahendo sequentem literam vel per Dagesch forte, vel per Scheva quiescens פִּקְקָדָה *pik-kadh-ta*, lustrasti. Pro *longa* stat, quæ includit Dag. forte שִׁיחַת *Schi-cheth*, corrumpit; item quæ accentum habet, vel tonicum, מַלְכָּה *ma-lech* Rex, vel metheg וְאֲנִי *va-ani*, & ego. Conf. Wasm. H. R. p. 19.

3. BREVISSIMA, ratione accentus, in Libris sacris *nullam*, neque simplicem neque compositam, constituit syllabam, sed refertur *Scheva*

a.) *Simplex* ad literam vel *precedentem*, דִּבְרַת *dib-bar-ta*, locutus es; sic & Pathach genubha: vel *sequentem* יֵשְׁרָה *jescha-ra*, recta; quæ vox non trisyllabica est, sed bisyllabica. Sic וּ pro וְ, וּמִ *umi* (monosyll.) & quis; nisi interveniat Metheg, וְתִבְקָשִׁי *u-thabhyk-keschi*, & si requisita fueris.

b.) *Compositum* tantummodo ad literam *sequentem*, מֵאֲדוֹנִי *me-adho-ni*, a Domino meo.

Exc. in vulgari *Judeorum Poësi* Scheva quod-

quodcunque facit syllabam *bre-*
vem, vid. in Buxt. Thes. Tract. de
Profod. metr. it. in Opit. Atr.
App. 2. de Poët. Hebr.

V. KAMETZ inferitur Caph finali h. m. ק
sic & SCHEVA ק

VI. CHIREK MAGNUM abjicit interdum suum
Jod, קוד (Ruth IV. 17.) pro קויד (Cant.
IV. 4.) David.

VII. CHOLEM

1. *Abjicit suum fulcrum*, in quibusdam
vocibus *sæpe*, קדש sanctitas, pro
קודש, in tribus nominibus divinis
semper, אֱלֹהִים יְאֻדְבִי יְהוָה. Sed
Schurek hoc nunquam imitatur.

2. *Denotatur non raro per alteratrum*
punctum literæ Schin vel Sin, שיק
Sorek, vitis generosa, pro שורק
(Jer. II. 21.)

IX. KAMETZ CHATUPH, punctis suis (sub
literis promiscue vel gutturalibus, vel
cujuscunque organi aliis,) sæpissime pri-
vatum, & sic a Kamez longo distin-
guendum, occurrit

1. *Ante Scheva expressum*, nullo interce-
dente accentu, חכמה *chochma*, sa-
pientia, ad differentiam חכמה *cha-*
chema, sapiens fuit f.

2. An-

IX.

2. *Ante Dagesch forte*, nullo itidem intercedente accentu, רַנְּנוּ *ronnu*, canite. Exc. בַּתִּים *battim*, domus, it. לָמָּה *lamma*, quare.

3. *Ante Chatephkametz*, quod communiter est sub gutturali, non sequente Scheva, אֹהֶלוֹ *Oholo*, tentorium ejus. Sic post concisionem חַתֵּפְחַמֶּטֶז *Chatephkametz*, אֹהֶלְכֶם *oholchem*, tentorium vestrum. Exc. ante Chatephkametz est Kametz longum sub וַיָּבִי *va-öni*, & navis, it. sub הַּ demonstrativo vel expresso, vel per בַּ & לַּ excluso, הַחֲרֹבוֹת *ha-chörabhoth*, vastitates istæ; at sub alio הַ servili est Kametzchathuph, הַחֲרֵב *hochörebh*, desolari. Conf. Wafin. H. R. p. 39.

4. *Ante literam finalem mobilem*, accentu vel retracto, וַיָּקָם *vaijakom*, & surrexit; vel per Makkaph ablato, כֹּל- *col*, omnis; nisi ante Makkaph si Metheg, tunc est Kametz, שַׁתְּ-לִי *shathli*, posuit mihi.

IX. SCHEVA SIMPLEX est vel

I. MOBILE, (rapidissimo scil. sono, vitandæ κωκυλλίας gratia, efferendum, Pfeiff. Meth. Hebr. p. 11.)

a.) *Sub prima vocis litera*, פֵּרִי *përi*, fructus. C b.) *S. b.*

- b.) *Sub Dagesch forti*, שֶׁבַח *schabbë-chu*, laudate.
- c.) *Post vocalem longam*, יֵשְׁבוּ *jeschëbhu*, habitabunt.
- d.) *Post brevem*, מֵתֵג *Metheg* vel *actū intercedente*, וַיְהִי *vajëhi*, & fuit, (exc. יִהְיֶה *jihje*, erit,) vel *subintellecto*, הַלְלוּ *halëlu*, laudate.
- e.) *Post aliud Scheva*, יִלְמְדוּ *jilmëdhu*, discant.
2. QUIESCENS, vel *Mutum*, quod non legitur
- a.) *Post vocalem longam, accentu tonico affectam*, תִּפְקֹדְהָ *tiphkodhna*, visitabunt f.
- b.) *Ante brevem sub litera initiali hujus vocis*, שְׂתַיִם *schtajim*, duo.
- c.) *Post brevem*, מִשְׁפָּט *mischpat*, iudicium.
- d.) *Ante aliud Scheva*, licet præcedat vocalis magna, קֹשֶׁט *Koscht*, veritas.
- e.) *Sub omni litera finali mobili*, sub qua vel exprimitur, יַפֵּת *japht*, dilatatet, vel intelligitur, יֶפֶת *jepheth*, (nom. propr.) pro יֶפֶת
- X. Scheva simplex, nec expressum in medio, nec subintellectum in fine, admittunt

tunt sequentes quatuor Literæ, vocali propria destitutæ, sed quiescunt, (unde & *Quiescentes* dicuntur,) in vocali, ut plurimum præcedente.

ⲛ] Perpetuo fere, etiam intercedente in fine aliqua litera, ⲛⲟⲥⲁ *chet*, peccatum. Ex. ⲓⲁⲧⲉⲙ *jatem*, obturabit. v. Wasm. H. R. p. 115.

ⲛⲁ] Finale sine Mappik, ⲛⲁⲗⲁ *baäla*, Domina; sed ⲛⲁⲗⲁ *baälah*, Dominus ejus f.

ⲓ]

1. In Cholem, ⲧⲟⲃ *tobh*, bonus.
2. In Schurek, ⲧⲟⲃ *tubh*, bonitas.
Nisi duas habeat vocales contiguas, ⲓⲟⲓⲙⲓⲛⲟⲓ *kovim*, non *koim*, expectantes.
3. Post Kamezchatuph rarius, ⲁⲧⲧⲟⲧⲁ *eschkota*, quiescam.

ⲓ]

1. Post Chirek magn. } ⲃⲓⲙⲓ *bime*, in
2. — Zere, } diebus.
3. — Segol, ⲃⲁⲣⲓⲗⲁ *Dëbharacha*,
verba tua.
4. — Kametz, in suffixo ⲃⲁⲣⲓⲟⲩ *panav*,
facies ejus.

Jod finale, coalescens in *Quasi-Diphthongum*, movetur cum præcedaneo

- a.) Pathach, יָדִי *jadhài*, manus meæ.
 b.) Kametz, אֲדוֹנָי *ädhonäi*, Dominus.
 c.) Cholem, גוֹי *göi*, gens.
 d.) Schurek, תָּלוּי *talui*, suspensus.
 Conf. Schikh. R. 10.

XI. PATHACH GENUBHA, (furtivum,) vicarium subintellecti scheva, *raptissime pronuntiandum est* (Wasm. p. 7.) *ante Gutturales*

1. *Ultimas* יַחַע, præcedentibus () מְשִׁיחַ (ו) (י) (ו) vel ejus vicario מְשִׁיחַ *maschiach*, non *maschicha*, Christus, pro מְשִׁיחַ *maschich*.

2. *Penultimas* חַע, præcedente vocali brevi, & sequente Scheva muto cum Dagesch leni, לַקַּחַת *lakaächt*, accepisti, pro לַקַּחַת *lakacht*.

De Mutatione Vocalium distinctius agatur peculiari capite.

SEGMENTUM III.

De Dagesch & Mappik.

- I. Dagesch, (quod vel lene vel forte,) & Mappik est Punctum intra certas literas.
 II. DAGESCH LENE literis בַּגְּרַכְפַּת, quas, sublata aspiratione (בּ bh,) indurat (בּ b,) imprimatur

1. Ab-

1. *Absolute*, ab initio periodi, & extra contextum, בְּרֵאשִׁית *bëreschith*, in principio.

2. *Conditionate*, intra contextum,

(I. AB INITIO VOCIS,

a.) *Post literam mobilem, quæ sub se non habet vocalem longam,*

וְרֵךְ בְּנֶה, *via horti*. Exc. שָׁלוֹ בָּה, *pacificæ in ea*.

b.) *Post Makkaph, precedente itidem mobili,* עַל-פְּנֵי, *super facies*. Exc. קוֹת-הוּ, *linea inanitatis*.

c.) *Post Pathach genubha,* רוּחַ דַּעַת, *spiritus scientiæ*.

d.) *Post nomen DEI יְהוָה & יְהוֹה,* (quod nonnulli legunt Adonai & Elohim,) יְהוָה, *Dominus creavit*.

e.) *Post suffixum* בְּצַדָּה תְּשִׁים, *in latere ejus pones*.

f.) *Post accentum distinctivum, licet vox accentuata desinat vel in quiescentem,* הִנֵּה יְבַרְכֵתִי, *ecce (cum Pesik Munachato) benedixi; vel in mobilem, vocali longa notatam,* בְּיָדְךָ, *in manu tua virtus*.

C 3

g.) *Post*

g.) *Post accentum conjunctivum* sub voce, in quiescentem desinente, sed rarius, כִּי-גַאֲ הָ זָאָה, nam excellendo excellit. Conf. Altling. Fundam. Punct. p. 63.

h.) *Ante aliquam ex Beghadhcephath ejusdem organi*, in eadem voce sequentem, vel immediate, וַיְהִי בְּבִאֵם, & factum est cum venirent ipsi; vel mediante alia litera, בְּלֵאִיתִי כְּלֵכֵל, defessus sum tolerando. Id imitatur, (in correctioribus exemplaribus,) בְּנֹו בְּעֹר, filius Beoris. Atque hoc Daglene vocatur *Euphonicum*, nec attenditur præcedens vel litera quiescens, vel accentus conjunctivus. Conf. Wasm. p. 13.

(2. IN MEDIO VOCIS, *post Scheva quiescens*, עֲבָדִי *abdi*, servus meus.

Excipe autem Scheva quiescens

a.) *Post literam servilem extræssentialem, voci præfixam*, בְּלֵבֵב, *bilbhabh*, in corde. b.)

b.) *Immediate ortum e* (ך) (ם) *vel*
(ו) בְּרִכּוֹת, ex בְּרִכּוֹת, benedi-
ctiones.

c.) *Ortum e mutatione Chir. parvi ob*
ה *paragogicum*, בִּיתָה, ad domum,
ex בֵּית

d.) *Post concisum Scheva compositum*,
נְאֻסָּה, collecti sunt, ex נְאֻסָּה

e.) *Ante literam Beghadhcephath, qua*
vel immediate connectitur cum ter-
minatione וֹת, מְלִכּוֹת, regnum;
vel tertiam radicalem constituit,
(quod de imperativo & infinitivo
Kal valet,) שְׁכַבּוּ, cubate, ex שְׁכַבּ

f.) *Ortum e* (ם) בְּרִכּוֹי (in statu con-
structo) וִיז, ex בְּרִכּוֹי

g.) *Ante Caph Suffixorum* (ך) (ם)
(בֵּן) אֹצְרֵכֶם, thesaurus vester.

Imitantur hoc בְּנֵיהֶם, coram, & quæ-
dam alia, v. Wasm. p. 14.

(3. IN FINE VOCIS,

a.) *Post Scheva quiescens*, וַיִּשְׁבּוּ *vai-*
jischb, & captivavit.

b.) *Post Pathach in pronomine fæminino*
אֵת, tu.

c.) *Post Pathach genubha*, וַיִּחַד, & ga-
visus est.

III. Absentia Dagesch lenis antiquitus indica-
batur

batur per lineolam transversam, RAPHE, literis Beghadhcephath superscriptam, h. m. כּ, cujus vestigia adhuc in Decalogi præcepto V. VI. & VII. nec non in libris Judæorum, Germanica (eaque corrupta) lingua, sed caractere Hebraico exaratis, apparent. Exempla magno numero dabant Buxtorf. sub fin. Thes. de Lectione Hebræo-Germanica, & Wagenfeil. von der Jüdisch-Teutschen Red- und Schreib- Art p. 84. & imprimis a p. 105 — 334.

IV. DAGESCH FORTE

1. *Definitur*, quod sit punctum, pronunciationem literæ, cui impressum est, geminans; seu brevius: quod sit *compendium scriptionis & symbolum geminationis*, (ut apud Latinos virgula supra vocem sumus, pro summus,) עַמִּים *amim*, populi, pro עַמִּימִים *ammim*. vid. Pfeiff. Meth. Hebr. p. 15.
2. *Imprimitur* omnibus literis, (exceptis gutturalibus & Resch, regulariter indageschabilibus,) post vocalem brevem. ordinarie, צַדִּיק *Zaddik*, justus.
3. *Ejicitur* frequenter e litera schevata, præcipue Jod schevato, defectum compensante ךְ Metheg, sæpius expresso, וְיָהִי , ךְ וְיָהִי , & fuit.

4. Di-

4. *Distinguitur* in

- a.) *Characteristicum* conjugationis gravis, v. g. Piel, לָמַד, docuit.
- b.) *Compensativum* abjectæ vel literæ, מָתַן, donum, pro מִתְּנָן, ex בָּתַן dedit; vel vocalis longæ, in brevem resolutæ, הָקַם, constitutus, (2. Sam. XXIII. 1.) pro הִקַּם (Ex. XL. 17.) More Chaldaico interdum resolvitur in (נְ) קִנְצִי fines, (Job. XVIII. 2.) pro קִצִּי
- e.) *Euphonicum*, quod imprimitur vel ab initio vocis, post (ט) (הַ , non fœmininum nominis aut participii,) (הַ vel הַ) rarissime post alias, idque tum mediante Mak-kaph, מַה-טוֹב mat-tobh, quam bonum; tum sine illo, שְׂאֵלָתְךָ לְךָ schaaltallëcha, postulaſti tibi: vel in medio vocis, tum post vocalem longam, נָזַלְךָ, nafollu (Jef. LXIV. 1.) pro נָזַלְךָ nasëlu (Jud. V. 5.) dif-fluxerunt, tum in litera schevata, מִקְדָּשׁ (Ex. XV. 17.) pro מִקְדָּשׁ (Jef. VIII. 14.) sanctuarium.

V. MAPPIK, soli He finali inſcriptum, lite-ram, (ut Waſm. loquitur p. 18.) *educit e ſtatu quietis*, hoc eſt, ex litera alias quie-ſcente

D

ſcente

scente facit mobilem, תַּמָּה *tamah*, admiratus fuit. Aliquando

1. *Redundat*, כְּבִפְרֹרָה, sicut ficus præcox.
2. *Deficit*, מִבְּטָחָה, fiducia ejus. Qui defectus similiter per Raphe (הֵ) indicatur. v. Ex. IX. 18.

SEGMENTUM IV.

De Accentibus.

- I. Accentuum, (qui in Tonicos & Euphonicum dividuntur,) *Ufus est*
 1. *Fictitius*, nempe Musicus, Judæis, textum Biblicum modulantibus, reliquendus. Specimen post Schickh. R. 154. dabit Danielis Ernesti Jablonski præfatio in Biblia Hebraica Berolinensia, novissima, (A. 1699. edita,) meritoque *φιλοεραφίαις* commendanda.
 2. *Genuinus*, *primario*: distingvere aut conjungere vocabula; *secundario*: indicare sedem toni, ita ut illic in pronunciatione vox elevanda plerumque præsumatur, ubi accentus invenitur.
- II. Accentus TONICI sunt
 1. **DISTINCTIVI**, in *Libris Prosaicis*,
 - a.) *Minores*, seu Comites, hujus

FIGURÆ

NOMINIS.

&

SITUS.

ⲛ

Pafer.

ⲛⲟ

Karnephara, *alternans precedentis.*

ⲛⲟⲛ

Telifcha gedola, *semper in prima litera. Geminatur interdum in voce penacuta.*

ⲛⲟⲛⲟ

Geresch.

ⲛⲟⲛⲟⲛ

Geraschajim, *altern. preced.*

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟ

Pefik Munachatus.

b.) Magni, seu Duces,

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟ

Rebhia.

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛ

Pefik Schalschelethatus, *alt. prec.*

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟ

Paschta, *semper in ultima vocis litera. Geminatur perpetuo in vocibus penacutis.*

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛ

Jethibh, *altern. preced. semper ante primam vocis literam, ejusq. vocalem.*

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟ

Tebhir.

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛ

Merca chephula, *altern. preced.*

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟ

Sarka, *in ultima litera. Geminatur interdum.*

c.) Majores, seu Reges,

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟ

Segolta, *in ultima litera. Geminatur interdum.*

ⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛⲟⲛ

Sakephkaton.

D 2

ⲛⲟ Sa-

ⲛⲥ Sakephgadol, *altern. preced.*

ⲛⲥ Tiphcha.

d.) *Maximi*, seu Imperatores, it. *Pausæ*,

ⲕⲓ Silluk, *cum duobus punctis crassioribus, quæ vocantur Soph Pasuk, (finis versus,) distingvit in pun-*

ⲕⲓ Athnach, *distingvit in Colon. (Etum.*

NB. Hos distinctivos maximos Tyroni Lingvæ Sanctæ sufficit primum nosse.

2. **CONJUNCTIVI**, qui unam vocem cum altera conjungunt, hujus

FIGURÆ NOMINIS.

&

SITUS.

ⲛⲥ
ⲛⲥ
ⲛⲥ
ⲛⲥ
ⲛⲥ
ⲛⲥ
ⲛⲥ
ⲛⲥ

Merca.

Munach.

Mahpach.

Darga.

Jerach.

Kadma, *nunquam in ultima litera, nisi illa in vocalem exiens accipiat tonum.*

Telischa keranna, *in ultima litera. Geminatur interdum.*

III. In *Libris Metricis*, vulgo sic dictis, ob sententias & versus breviores, Jobo nempe, (a Cap. III. usque ad C. XLII. 6. inclus.) Proverbiis Salomonis, & Psalmis, sunt

I. **DISTIN-**

I. **DISTINCTIVI,**

a.) *Minores*, Pafer, Pefik (quæ virgula interdum excidit,) Kadmatius (⸀) vel Mahpachatus, (⸁) vel Schalschelethatus.

b.) *Magni*, Rebhia Gereschatus (⸂) & alternans Pefik Schalschelethatus, Rebhia, Sarka, Tiphcha anterior, (i. e. sub prima litera ante ejus vocalem.)

c.) *Majores*, Merca Maphpachatus (⸃) & Athnach.

d.) *Maximus*, Silluk cum Soph Pasuk.

2. **CONJUNCTIVI**, Merca, Munach inferior, vel superior (⸄), Mahpach, Kadma, Tiphcha non anterior, Jerach, Sarka.

IV. In *Decalogo* duplex datur Accentuatio, orta ex eo, quod vel plures versus Biblici constituent unum præceptum, vel plura præcepta contineantur intra unum versum Biblicum. Hinc

1. Sub finem vocis pro una vocali adhibentur interdum *due*, : עַל-פְּנֵי, coram me, quod non legendum, *al panaja*, sed *panai*.

2. *Tau* cum *Dag. leni* & *Raphe* simul occurrit : לֹא תִרְצַח, non occides, quod

D 3

non

non legendum *lo tirzacha*, vel *tirza-
äch*, sed *tirzach*.

Unicus est versus, Gen. XXXV. 22, qui imitatur duplicem hanc Accentuationem Decalographicam. Conf. Dan. Hasenmüll. Janua Accent. aperta, p. 25. sq. it. Pfeiff. Manuuct. ad Accentuat. p. 31. & Dub. Vex. ad Ex. XX.

V. Ablatio Accentuum, tam distinctivorum, quam conjunctivorum, fit per vinculum, seu lineolam transversam, **MAKKAPH**, unde Canon: *Voces per Makkaph copulate, ratione accentuationis, habentur pro una*, אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ *athcoläscharlö*, omne quod ipsi erat.

VI. Accentus EUPHONICUS, (aliis *Rheticus*, v. Buxt. Thes. p. 37.) unicus est, retinaculum **METHEG**, seu linea perpendicularis infra literam, per morulam aliquam svaviorem reddens prononciationem. v. Alting. Fund. Punct. p. 33. Semper accentum post se habet tonicum, (qua ratione differt a Silluk, licet eandem uterq; accentus habeat figuram;) & quidem

1. *Apponitur* prioribus Syllabis, הָהֶלֶךְ *ha-holech*, ambulans.
2. *Preponitur* סֶּחֶבֶת Scheva initiali, וְאֵתִי (Esth. IX. 7. decies,) diciturque tunc

Gaja,

Gaja, quia tot vicibus, quot numeros
vox ⲛⲟⲩⲁ continet, nempe 84. in
Lege occurrit, ut tradit Elias Levita
ap. Buxt. Theſ. p. 37.

3. *Geminatur* interdum, ⲛⲟⲩⲁⲩⲁ, & be-
nedicam.

4. *Extruditur*, vel

a.) *simpliciter*, ita tamen, ut vox non
aliter efferatur, ac si accentus ille
actu adesset, ⲛⲟⲩⲁ ha-lēlu, lau-
date, pro ⲛⲟⲩⲁ

b.) *secundum quid*, quatenus in ejus
locum succedit accentus tonicus
Munach, vel Kadma, ⲛⲟⲩⲁⲩⲁ,
ligna.

VII. *Sedes Toni*, (quem properantem & conci-
tatum amant Hebraei, maxime ob caloris in-
nati, quo Orientales populi pra Occidentali-
bus abundant, intensionem ac fervorem,
qui tarditatem omnem agendi dicendique
fugit, ac celerem motum, ut in agendo, ita
& in dicendo urget; quae verba sunt Her-
manni von der Hardt / Prof. Helmst. in
Fundam. Hebr. L. p. 15.) nunquam est in
syllaba antepenultima, sed vel

1. In ultima plerumque. Vox tunc di-
citur termino Chaldaico *Milra*, (quia
tonum habet *infra*, h. e. in fine, licet
accen-

accentus interdum primam vocis afficiat literam,) seu Græco ὀξύτων, אֲמַר, *amàr*, dixit.

2. In *penultima*. Vox tunc dicitur *Mil-el*, (quia tonum habet *supra*, h. e. in syllaba superiore, licet accentus interdum ultimam vocis afficiat literam,) seu περσῶτων, penacuta. Cujusmodi sunt, quæ desinunt in

י) סֶפֶר, *sépher*, liber. Excipe, (præter אֲשֶׁר, *äschèr*, qui, quæ, quod,) Segol ante

ה *radicale*, מֹשֶׁה, *Moschè*, Moses.

מ } *servilia*, { פְּנִיכֶם *pënechèm*, facies vestra.
ב } שְׁמַרְתֶּן *schëmartèn*, custodiistis, f. v. Schickh. R. 17.

-) *Vicarium* אֶשֶׁר Segol, שְׁעָרַי *scháar*, porta. Vox desinens in *Pathach genubha*, e. g. מְשִׁיחַ, pronunciatum, non *maschiäch*, sed *ma-schiäch*.

י.) שְׁמַיִם *schamájim*, cælum.

ת.) *Verbale*, אֲמַרְתִּי *amárti*, dixi. Sed *nominale* Milra est, nempe si Jod suffixum sit, non *paragogicum*, תַּאֲוַתִּי *taävathì*, desiderium meum.

ת.)

mutatione, יהוה עבדות Domi-
nus exercituum, non יהות

Numeralium

- a.) *singulare, a III. ad X.* ponitur cum nominibus *pluralibus* in statu modo *absoluto*, modo *constructo*, שבועה, ימים, & שבועת ימים, septiduum.
 - b.) *plurale, supra denarium,* ponitur cum nominibus *singularibus* in statu itidem vel *absoluto*, עשרים, שבועה, viginti anni, vel *constructo*, sed rarius, מאת שנה, centum anni.
3. **AFFIXUS,** cum pronomen inseparabile suffigitur nomini a fine. De hoc uberius cap. mox sequ.

CAPUT IV.

De Pronomine.

I. Pronomina SEPARATA sunt

1. *Personalia,*

(I. *Singularia*

a.) *Ego,* אֲנִי & אֲנֹכִי, com.

b.) *Tu,* אַתָּה & אַתָּ, m.

אַתְּ f.

H 2

c.) *Ille,*

a.) *Ille*, הוא
Illa, היא & היא

(2. *Pluralia*,

a.) *Nos*, אנחנו & נחנו, com.

b.) *Vos*, אתם, m.

אתם & אתן, f.

c.) *Illi*, הם & הם

Ille, הן & הן.

Horum casus obliqui exprimuntur, confluendo usitatas casuum notas cum affixis, h.m.

C. לי *mihi*, אותי, *me*.

לנו, *nobis*, אותנו, *nos*.

M. לך, *tibi*, אותך, *te*.

לו, *ipsi*, אתו, *ipsum*.

לכם, *vobis*, אתכם, *vos*.

להם, *ipsis*, אתם, *ipsos*.

F. לך, *tibi*, אותך, *te*.

לה, *ipsi*, אותה, *ipsam*.

לכן, *vobis*, אתכן, *vos*.

לכן, *ipsis*, אותן, *ipsas*.

Reciprocum vel

(1. *delitescit* in conjugatione *Hithp.*

השתמר, *custodivit se ipsum*, vel
 cavet *sibi*.

(2. *effertur* per pronom. 3. pers. in

casu obliquo, ופעשו להם חגרות,
 & fe-

e.) ים, *more masculinorum*, יוֹנִים,
columbæ, ex יוֹנָה

f.) אֱלִמִים & אֱלִמוֹת, ים & זֶה,
manipuli, ex אֱלִמָּה

Pluralia tantum sunt nomina

a.) *atatum*, זְקֵנִים, senectus.

b.) *pauca alia*, מְתִים, homines.

VIII. STATUS est vel

1. **ABSOLUTUS**, cum nomen ponitur citra constructionem cum alio, דְּבַר, verbum.

2. **CONSTRUCTUS**, (qui & *Regimen* audit,) cum nomen post se regit

a.) *aliud nomen*, quod apud Latinos ponitur in Genitivo, דְּבַר יְהוָה, verbum Domini.

b.) *pronomem* אֲשֶׁר, בְּמָקוֹם אֲשֶׁר, יִשְׁחַט, in loco, quo mactet, ex מָקוֹם, locus.

In hoc Statu

(1. *mutantur terminationes*

a.) חֲכֵמַת אָדָם, in תּוֹת, sapientia hominis. Huc refer אֵילִית, ex אֵילָה, cervina.

b.) אֲדִירֵי הָאָרֶץ, in יַם־סוּף, magnates terræ. Et cum *re-duplicatione*, עַל־מֵי מִצְרַיִם, super aquas Ægypti, ex מֵי,

H

& hoc

& hoc ex מים. Quædam *fæminina* interdum formant *Regimen more masculinorum*, מְרַאשְׁתֵּי שְׂאוּל, מְרַאשֵׁת, a cervicalibus Saulis, pro מְרַאשֵׁת, communiter enim fæmininorum terminatio in constructo plurali manet immutata.

- (2. *retinetur forma & punctatio absoluti*,
 a.) *interveniente* ל, *præcipue cum nomen regens est cum* ה *paragogico*, המּוֹתֶה לְחַסְדֵּי, mors sanctorum ejus, ex מוֹת, constr. מוֹת
 b.) *ita, ut vel intelligenda sit appositio*, טוֹרִים אֲבָן, ordines lapides, i. e. lapidei; *vel nomen* אֵל אֵל אֵל *repetendum sit, ponendumq; in statu constructo*, טַלְטְלָה זָבַר, pro טַלְטְלָה זָבַר, טַלְטְלָת זָבַר, projectione (projectione inquam) viri. Referri huc potest phrasıs אֱלֹהִים זָבַר, Deus exercituum, pro אֱלֹהֵי זָבַר, seu אֱלֹהִים זָבַר אֱלֹהֵי זָבַר

- (3. *additur quibusdam terminatio* י, אֲבִי-עַד, pater æternitatis, ex אֲבִי
 (4. *nunquam ponuntur nomina propria & gentilia*, sed manent illa absoluta, sine ulla vel consonantium vel vocalium muta-

עז (ו) עז

61

ejus, ex עָלָה; אָבִיהוּ,
& אָבִיו, pater ejus, ex
אָב.

ם סִפְרָם, liber eorum, suus.*
מִינֵהֶם, species eorum,
ex מִין; פִּיהֶם & פִּימוֹ,
os eorum, ex פֶּה.

F. ה. ה צְדָקָתָהּ, justitia ejus, sua.*
חַטָּאָה, peccatum ejus,
ex חַטָּא; מְקַנָּה, pos-
sessio ejus, ex מְקַנָּה;
אָחִיהָ, frater ejus, ex
אָח.

ו צְדָקָתָן, justitia earum, sua.*
צֹאנִים, grex earum, ex
צֹאן; חֶלְבֶּהֶן, adeps ear-
um, ex חֶלֶב.

(2. Pluralium, & Dualium,

a.) C. י. סִפְרֵי, libri mei; צְדָקוֹתַי,
justitiarum mea. Vox אֲדוֹנָן,
Dominus, cum de Deo
aut Angelis, Dei vices
agentibus dicitur, habet
אֲדוֹנָי.

ינב סִפְרֵינוּ, libri nostri;
צְדָקוֹתֵינוּ, justitiarum no-
strarum.

c.) M.

b.) M. יד ספריה, libri tui. * דרבה, דרבים, viz tuæ, ex ספריהם, libri vestri.

F. יד צדקותיה, justitiæ tua. * Irreg. terminat. Chald. תחלואי, infirmitates tuæ, ex תחלואים v. Pl. CIII. 3.4.5.

יבן צדקותיהם, justitiæ vestre.

c.) M. יו ספריו, libri ejus, sui. * עמדו, columnæ ejus, עיניהו; עמודים, oculi ejus, ex עיניהו, תגמולהו, (terminat. Chald.) ex תגמולים.

הם ספריהם, libri eorum, sui. * נפשותם, animæ eorum, ex נפשות.

F. יד צדקותיה, justitiæ ejus, sua.

יהן צדקותיהן, justitiæ earum, sua. * צרותן, angustia earum, ex צרות.

2. Verborum, Temporis

(1. Præteriti, in utrovis numero,

a.) C. פקדני גי, visitavit me. *

יחמתי, concepit me.

פקדני, visitavit nos,

b.) M.

& fecerunt *ipsis* (i. e. *sibi*) cingula.

(3. *circumscribitur per nomen*

- a.) נַפְשִׁי, נַפְשִׁי, מוֹרִיָּא, moriatur *anima mea*, i. e. moriar *ego ipse*.
- b.) עֵצֶם הַיּוֹם, בְּעֵצֶם הַיּוֹם, in *substantia* diei, i. e. *illo ipso die*.

2. *Demonstrativa*

(1. *Singularia tantum*,

- a.) זֶה & הַזֶּה, *hic*.
- b.) זֶה, זו & זֹאת, *haec*.
- c.) זו, *hic, haec*.

(2. *Pluralia tantum*, אֵלֶּה & אֵלֶּי, *illi, e, a*.

3. *Relativum invariabile*, אֲשֶׁר, *qui, quae, quod, qui, quae*. Respicit notas casuum, neque enim dicitur לְאֲשֶׁר, *cui*, sed לֹאֲשֶׁר לוֹ, *qui ei*. Relativam significationem habet interdum זֶה, זו, אֶל-מְקוֹם זֶה יִסְדַּתָּ, *ad locum, hunc*, i. e. quem fundasti, v. Alting. p. 190.

4. *Interrogativum*

- a.) *persona*, מִי (utriusque generis & numeri) *quis, quae? quinam, quanam?* Admittit notas casuum, לְמִי, *cui?*

H 3

b.) *rei*,

b.) *rei*, מָה, מָה (ante Makkaph, sequente interdum Dag. Euph.) & מָה (ante ה, ח, vel ע kametzatas) *quid?*

II. INSEPARABILIA, (alias *Af-* vel *Suffixa*), sunt vel

I. *Nominum*

(1. *Singularium*,

a.) C. י. סְפָרִי, liber *meus*, ex סָפַר; צְדָקָתִי, justitia *mea*, ex צְדָקָה.

כִּי צְדָקָתֵנוּ, liber *noſter*; צְדָקָתֵנוּ, justitia *noſtra*. * Alia forma, מוֹדַעְתֵּנוּ, cognatio *noſtra*, ex מוֹדַעַת.

b.) M. ד. סְפָרְךָ, liber *tuus*. * Alia forma, דְּבָרֶיךָ, sermo *tuus*, ex דָּבַר; בְּרִיךָ, ſufficientia *tua*, ex בִּי.

כֶּם סְפָרְכֶם, liber *veſter*.

F. ד. צְדָקָתְךָ, justitia *tua*. * Irreg. terminatione *Chaldaica*, עוֹנְכִי, iniquitas *tua*, ex עוֹן.

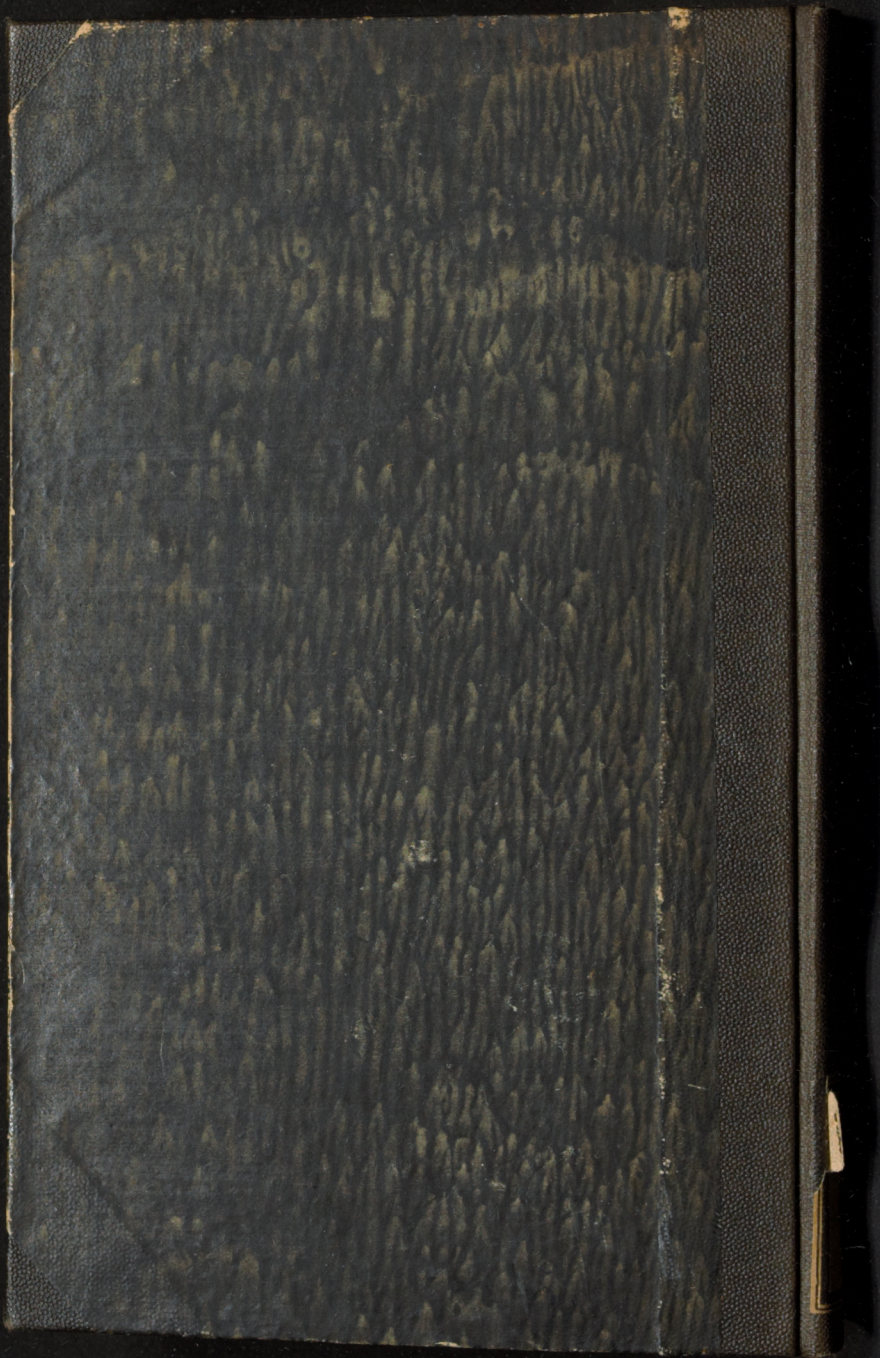
כֶּן צְדָקָתְכֶן, justitia *veſtra*.

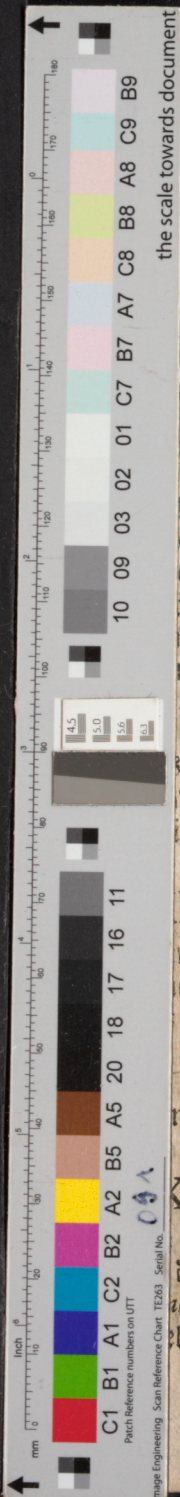
ו. מ. סְפָרֵי, liber *ejus, ſuus*, * אֶהְלֵה, tentorium *ejus*, ex אָהַל; עֵלְהוּ, folium *ejus*

ejus

Handwritten text in a cursive script, likely a manuscript or letter. The text is written on aged, yellowed paper and is mostly illegible due to fading and bleed-through from the reverse side. Some words are faintly visible, such as "Theologie" and "Rostock".

the scale towards document

Wenn man in der hebraismo
 Wörter so gleich & chaldais-
 sucht nimmt, so mo.
 gste anscheinende
 Man thut alle
 in man so lange,
 den Grund von
 hebräischen Wör-
 tlichen Sprache
 es doch nicht zu
 ster aus dem Chal-
 und resolviret wer-
 seyn, das Wort
 Sam. 22, 27. die
 Itaphal. Es find
 Wort in forma
 gan folglich ist
 fachen Form ge-

IV.
 was wenigens von De verbis
 werken, welche auch quadratis.
 genannt werden,
 ihres Radicis vier
 da sonst in andern
 ntlicher Weise an-

XV.
 bey diesem Verbis De ortu
 die Verdoppelung corum,
 al Buchstaben an.
 elt nur einen Buch-
 staben,